

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Hjemmet og Skolen.

Meddelelser

fra

Latin- og Realskolen

paa Varnedamsveien

til

Elevernes Forældre.

Nr. 7.

Kjøbenhavn, 1864.

Trykt hos S. Eriksen.
Statens pædagogiske Studiosamling
København V.

*Lester Hjort
und. Givningskøp for Nitz*

Hjemmet og Skolen.

Meddelelser

fra

Latin- og Realskolen

paa Børnedamsveien

til

Elevernes Forældre.

Nr. 7.

Kjøbenhavn.

Trykt hos S. Frier.

1864.

Statens pædagogiske Studiesamling
København

Nogle Bemærkninger om den første Underviisning i Tydsk.

Naar der i efterfølgende Linier fremsættes nogle Bemærkninger om den første Underviisning i Tydsk, saa skeer dette ene fra et methodist Standpunkt med Forbigaaelse af alle andre Spørgsmaal. De Grundfætninger, der bestemme den methodiste Behandlingsmaade af Tydsk, ville have Gylbighed og fuld Anvendelse ved hvilket som helst fremmed Sprog, der paa dette Alderstrin maatte sættes istedetfor Tydsk. At Tydsk i Almindelighed er det første fremmede Sprog, Eleven lærer, og at Underviisningen deri som oftest begynder i en Alder, hvor der hverken kan være Tale om bevidst sproglig Sands eller om grammatiske Forkundskaber, hvor derimod Umiddelbarheden er aldeles fremherskende og hele den øvrige Underviisning overveiende bevæger sig paa Anskuelsens Omraade, volder ikke alene særlig Vanskelighed ved Valget af Læsestoffet, men stiller ogsaa uafviselige Krav til Begrænsningen af det tilsigtede Maal og til den methodiste Behandling. Disse Krav oversees imidlertid ofte ikke alene af yngre Lærere men ogsaa af Forældre, saa at nogle Bemærkninger derom med Rette turde finde Plads paa dette Sted, tilmed da de ærede Forældre paa dette Trin af Underviisningen ofte hyde deres Børn mindre eller større

Hjælp, og det naturligtviis maa være Skolen magtpaaliggende, at denne er i Harmoni med dens Fremgangsmaade og har samme Maal for Dø.

Det første Aar.

Underviisningen i Lydst begynder her i Skolen i Reglen med Elevens tredie Skoleaar, altsaa paa et Udviklingstrin, hvor hele den øvrige Underviisning endnu væsentlig gaaer ud paa at øve Eleven i at opfatte Phænomenerne, see og høre, gjøre Rede for, hvad der sees og høres, sammenligne og adstille. Skal Underviisningen i Lydst ikke alene undgaae at indvirke forstyrrende paa en naturlig Udvikling i denne Retning, men medvirke til, at Maalet naaes, er det aldeles nødvendigt, at den gaaer ud fra samme Standpunkt som den samtidige øvrige Underviisning. Opgaven paa det sproglige Gebeet er altsaa ogsaa at lede Eleven til at høre og see og gjøre Rede for, hvad han hører og sees.

Det Første, det kommer an paa at øve Eleven i, er opmærksomt at høre og med Bevidsthed gjengive det Hørte. Paa det første Trin beskæftiger Underviisningen sig altsaa udelukkende med at stærpe Elevens Øre for de fremmede Lyd og staffe ham større Herredømme over Taleorganerne. Alle Øvelser ere altsaa mundtlige, saavel fra Læreren som fra Elevernes Side; der maa eftertrykkelig advares imod allerede paa dette Trin at benytte Læsebogen som umiddelbart Hjælpe middel, medens dens Bestemmelse her kun er at give Læreren en fast Ledetraad og en Begrænsning for hvad der skal indøves paa dette Trin. Det vilde være en ligefrem Mistkjendelse af Op-

gaven, der først skal løses her, og en Misbrug af Bogen, naar maa strax vilde begynde med at lade Eleverne læse i og oversætte efter Bogen.

Øvelsesmaterialet for det første Trin indeholdes i anden Udgave af første Deel af min Læsebog. Ved at kaste et Blik derpaa vil man snart see, at disse Øvelser bevæge sig paa et for Barnet bekjendt Omraade, saa at det ingen Vanskelighed har med at opfatte det reale Indhold, men kan henvende hele sin Opmærksomhed paa hvad det hører og siger. Ordbogen giver kun den Betydning af Ordene, der kræves i det foreliggende Tilfælde, og det kommer her slet ikke Sagen ved, hvilke Betydninger det samme Ord kan have i andre Forbindelser.

Fremgangsmaaden paa dette Trin er ganske simpel. Læreren indleder en Samtale med Eleverne, hvorved der efterhaanden vindes og fremsføres Sætninger, der i Form og Indhold saa nøiagtigt som muligt svare til de tydske Sætninger, der forekomme i Begyndelsen af Læsebogen. Saasnart en dansk Sætning saaledes bestemt markeret er udhævet f. E. Jeg er i Stuen, giver Læreren med tydelig og bestemt Udtale den tydske Oversættelse, som Eleven saa øves i at efterfige med samme Udtale. Derpaa opløses den danske Sætning i sine enkelte Ord, og Eleven ledes til at opfatte, hvilke Ord af den tilsvarende tydske Sætning, der svare til disse enkelte Ord. Denne Sætning slaaes først saa fast som muligt, og man gaaer ikke over til den næste Sætning, forinden Eleverne med Sikkerhed og Nøiagtighed kunne give hvert Ord i den danske Sætning paa Tydsk og hvert Ord i den tilsvarende tydske Sætning paa Dansk. Derpaa gaaer man paa lignende

Maade over til den næste danske Sætning: Denne Stue kaldes Skolestue. Inden Læreren giver den tilsvarende Sætning, spørger han først, om der i denne Sætning ikke er Noget, som de veed hvad hedder paa Tydsk, det vil da vise sig at være Tilfældet med Ordet „Stuen“. Derpaa gives den tydske Sætning, og Fremgangsmaaden er nu som ved første Sætning. Naar den anden Sætning er klar, indøves baade første og anden Sætning for at gjøre de vundne Resultater flydende. De følgende Sætninger behandles paa lignende Maade. Kan man i den første Time saaledes mundtlig indøve de første sex Sætninger (Læsebogens Nr. 1), saa er det Alt, hvad der kan forlanges, Mindre kan ogsaa gjøre det. Læreren har ingen Grund til at foruroliges over det ringe Kvantum, der er gjennemgaaet, det kommer meget mere an paa, at disse Øvelser drives med Vigt, Liv og Nøiagtighed og den fornødne Selvvirkksomhed fra Elevernes Side.

Den næste Time begynder da naturligtvis med at Læreren undersøger, hvormed Eleven har været istand til at huske. Der er ingen Ulykke i, om en eller anden Sætning eller Glose er glemt, Repetitionen skal jo tjene til at opfriske hvad der er glemt fra de forrige Timer.

Som Hjemmearbejde har Eleven paa dette Trin ikke andet end at øve sig i at holde fast paa hvad der er lært. Hvor længe man skal blive ved med disse reent mundtlige Øvelser kan ikke nøiagtigt angives, Stjønnet maa afgjøre, naar Dret har faaet den fornødne Skarphed, Taleorganerne tilstræktelig Bøielighed og Hukommelsen og Villien tilfredsstillende Udvikling; som oftest vil man være fristet til at forlade dem meget for tidligt, da Banen

til at bruge Bøger som Grundlag, selv ved den første Underviisning i en Disciplin, er bleven saa stærk, at Mange ville føle sig usikre uden et saadant. Ogsaa gjør en saadan Underviisning langt større Forbringer til Læreren's Livlighed og Opfindsomhed, den tager langt mere paa Kræfterne, naar den skal have sit rette Præg, end naar man Stykke for Stykke oversætter og indøver efter Bogen. Det vilde være en reen Sjeldenhed, om Noget blev for længe ved dermed.

Medens det i Bogen givne Materiale, med Forbigaaelse af det Stof, der har en poetisk Form, stadig danner Grundlaget og giver Ledetraaden for det daglige Arbejde, bør der dog flittigt anstilles Øvelser i at bruge det indbundne Glosseforraad mere frit, idet Læreren danner Sætninger udenfor Bogens, men til hvis Oversættelse der ikke udfordres andet, end at Eleven er sig bevidst og har paa rede Haand hvad han har lært. Læreren vil i den Hyst, med hvilken Eleven hengiver sig til disse Forsøg, og i det Liv, der derved fremkaldes, faae rigelig Løn for den Flid og Opfindsomhed, hvormed han forbereder sig til dem.

Der kan Intet indvendes imod, at Hjemmet de første Gange, og indtil Opgaven staaer noget mere accentueret for Eleven og Hysten og Evnen til at huske er vaft, yder en lille Haandsrækning, dog maa det paa det bestemteste fraraades paa dette Trin at gaae udenfor det, der er indøvet i Skolen. Læsebogen vil ogsaa kunne give Hjemmet, der har Leilighed til at følge Elevens Underviisning paa de enkelte Trin, den fornødne Veiledning og Begrænsning, kun maa heller ikke hjemme Bogen endnu bruges.

Men Hjemmet bør ved den Hjælp, det yder, vel huske paa, at Bestræbelserne bør gaae ud paa saa snart som muligt at fremkalde hos Eleven Evne, Lyst og Villie til selv at huske; ved at der hjælpes for meget eller Hjælpen ydes for længe, stades ligefrem BARNETS Udvikling, forhindres der, at Blødgigheden besejres og Villien styrkes, og der berøves BARNET den sunde Glæde og Tilfredsstillelse, der ligger i Følelsen af at have taget sig sammen og derved hjulpet sig selv. Især ere de Forældre der have megen Lyst og Leilighed til at følge og tage sig af deres Børns Underviisning, udsatte for den Fristelse at gjøre for Meget. Man vil nødig lade BARNET gaae i Skole, uden at det paa bedste Maade „kan sin Lektie“; derfor hjælper og hjælper man, indtil det er naaet, men man overseer derhos, at en væsentlig Deel af „Lektien“ netop bestod i at huske og hjælpe sig selv. Vi ville her ikke videre fremhæve de farlige Følger, det kan have for BARNETS Karakterudvikling, naar det kommer i Bane med stadig kun at arbejde med halv Kraft og at kunne tilfredsstille ved at smykke sig med laante Fjer, men kun gjøre opmærksom paa den Erfaring, Skolen ofte har Leilighed til at gjøre, at Børn, der have faaet for megen og unødvendig Hjælp, aldrig faae den sunde, kraftige Udvikling, som de Børn, hos hvilke Evnen til at hjælpe sig selv tidlig er fremkaldt. Derhos gives der jo siden Udviklingsstrin, hvor der kommer Gjenstande for, Hjemmet ikke trøster sig til at hjælpe i, saa at „et ungt Menneske“ maa tilkalbes. Desuden vil den endelige Prøve saavel ved Examen som i Livet gaae ud paa at undersøge, i hvilken Grad Eleven har faaet Modenhed og Villie til at

løse sin Opgave, og ved denne Prøve kan jo Ingen hjælpe længer, saa han her forgjæves vil see sig om efter de vante Støtter.

Paa det andet Trin skal ogsaa tillige Diet øves. Opgaven bliver altsaa noget mere omfattende. Her tages da tillige Bogen i Brug, idet det Gjennemgaaede repeteres ved Hjælp af Bogen, og Eleven ledes til at faae Die for Retskrivningen, iagttage de forskjellige Former, i hvilke det samme Ord forekommer i Bogen, og sammenligne de Tilfælde, hvor Ordet kommer for i samme Form. Eleven har saaledes Ordene der Vater, die Väter, han undersøger Forbindelsen og finder, at Ordene der Vater forandres til die Väter, naar der tales om Flere, han holdes tillige til at angive, hvilke enkelte Forandringer der foregaaer, og hvorledes det er i det tilsvarende danske Ord. Det er jo en Selvfølge, at Iagttagelserne her endnu maae være meget nøie begrændsede og stadig ledes til det samme Punkt, indtil Eleven har faaet noget Herredømme over dette bestemte Phænomen. For det første Aar vil det være tilstrækkeligt at iagttage og indprænte de forekommende og i Ordbogen fremhævede Navneord efter deres Køn og deres Form i Ental og Fleertal og ved Hjælp af Ordbogen at indøve Udsagnsordenes Navnemaade. Eleven skal altsaa ved Slutningen af Aaret være istand til med nogen Færdighed og reen Udtale at oplæse og med Sikkerhed oversætte de i Bogen forekommende Sætninger uden videre Hjælp af Ordbogen, og paa Tydst gjengive danske Sætninger, hvori Glosjerne tidligere ere blevne lærte, at stave de i Bogen forekommende Ord, angive Nævneformerne for de Navneord, der findes i det

tilsvarende Pensum af Ordbogen saavel i Ental som Fler-
tal, skrive et Stykke rigtigt af efter Bogen og i den
allerfjerdste Tid nogenledes feilfrit uden Bog, efter Hukom-
melsen og efter det Indtryk, Anskuelsen har efterladt.

En Øvelse, der allerede kan foretages i det første
Aar, bestaaer i, at Eleven ikke alene tilholdes at oversætte
korrekt og i et godt Sprog paa Dansk, men at han ogsaa
tilholdes ved dertil passende Stykker nøiagtigt at gjengive
Indholdet paa Dansk med sine egne Ord uden at see i
Bogen eller holde sig ordret til den tydske Text.

Det Pensum, der er bestemt for det første Aars to
Trin, findes paa Læsebogens første 36 Sider. Af de
Stykker, der have en poetisk Form, læres de udenad, der
tillige have noget poetisk Indhold f. Ex. 27. 28. 38. 46.
48. 55. 61. 73. 75. 77. 89. 90. 92. 101. 103. 104.
121. 122. 123. Inden de gives for til Udenadlæsning,
maa de være saa tidt indøvede i Klassen, at Eleverne
ikke alene nøiagtigt kunne oversætte dem, men at den
første Deel deraf med det samme er lært, især i Først-
ningen. Der maa holdes paa, at de fremsiges med god
Betoning, de med * betegnede Stykker kunne til Dplivelse
synges efter bekjendte danske Melodier, hvorom enhver
Sanglærer vil kunne give Dplivning.

Om det i det Foregaaende angivne Maal paa en
tilfredsstillende Maade kan naaes i det første Aar, er jo
afhængigt af det ugentlige Timeantal, der anvendes der-
paa, af Elevernes Standpunkt i det Hele taget og af den
Kraft, Sikkerhed og det Talent og Liv, med hvilket Un-
derviisningen ledes; hvor Maalet imidlertid i det beteg-
nede Omfang ikke kan naaes i det første Aar, maa man

hellere anvende noget længere Tid derpaa end tage sin Tilflugt til at skynde sig for meget. Det kommer saa meget an paa, at Eleven stadigt arbejder med Ro og Nøiagtighed og vænnes til Selvvirksomhed, naar Underviisningen skal affætte frugtbare Resultater for Dannelsen af den sproglige Sands.

Naar Bogen er taget i Brug, forsøges Elevens Hjemmearbejde og faaer en noget anden Karakter, ved at det nu maa betragtes som Mangel paa Flid og Trostaa ikke at have udført sit Arbejde, medens man paa det første Trin endnu tog til Takke med det Resultat, der kunde frembringes ved den Lykt, der var fremkaldt hos Eleven.

Men skal det med Rette kunne paalægges Eleven som uafviselig Pligt til hver Time at have udført sit Hjemmearbejde tilfredsstillende, saa er det ogsaa absolut nødvendigt, at det Hjemmearbejde, der gives for, holdes indenfor Rimelighedens Grændser, og at det i Underviisningstimen er saaledes forberedt og gjennemarbejdet, at Eleven hjemme kun har videre at indøve eller befæste det Lærte. Har man i en enkelt Underviisningstime ikke tilbørligt kunnet gjennemarbejde et Pensum til dette Brug, saa maa man hellere fritage Eleven for Hjemmearbejde til den næste Dag, end vænne ham til at komme med halvgjort Arbejde eller atter at søge den Hjælp, som han lykkelig var vænnet af med.

Hjemmearbejdet bestaaer i at indøve det Pensum i Læsebogen, der er gjennemgaaet, og lære de dertil hørende Gloser, at lære enkelte Stykker ordret udenad, affrive et Stykke enten efter Bog eller i den sidste Tid efter at det er lært udenad, hørt og med Hensyn til

Stavningen gennemgaaet, naar først lignende Øvelser ere anstillede i Klassen. Hjemmet har gjort Alt, hvad der kan forlanges, naar det afværger Fristelser og Forstyrrelser, naar det vænner Eleven til en bestemt Arbejdstid, og naar det giver Paamindelser, naar enten Barnet ved sin Forberedelse bærer tydeligt Præg af Tankeløshed og Udsprethed, eller der fra Skolens Side gives Meddelelse om, at Forberedelsen har været utilfredsstillende.

Det andet Aar.

Det ligger ligefrem i Sagens Natur, at der ikke bør finde et Spring Sted imellem Slutningen af det første og Begyndelsen af det andet Aar. Det Begyndte fortsættes: Eleven øves fremdeles i at give en god dansk Oversættelse af det i Læsebogen givne Stof, læse flydende og med forstandig Betoning, nøiagtigt gjengive det Læste med egne Ord paa Dansk, lære Digte og Prosa udenad og benytte noget af dette Stof til Stiiløvelser. Eleven bliver ved at iagttage de sproglige Phænomener, paa hvilke Opmærksomheden henledes i det første Aar, Navneordenes Entals- og Fleertalsform. Men efterhaanden som Elevens Kræfter vore og hans Iagttagelsesevne styrkes, udvides disse Øvelser noget, navnlig med Hensyn til det Sproglige, hvor Iagttagelsen nu ogsaa henledes paa andre Phænomener. Eleven finder saaledes, at det ogsaa i Ental kan hedde den Vater, des Vaters og dem Vater og i Fleertal der Väter og den Väteru; lignende Observationer gjøres samtidig ved andre Navneord.

Smidlertid har ogsaa Underviisningen i Modersmaalet bragt de enkelte Sætningsdele til Bevidsthed og øvet Eleven

i at finde dem i det Ræste. Der anstilles nu lignende Øvelser med det, der læses i Tydst, og det vil nu ikke falde vanskeligt for Eleven at finde og angive, i hvilke Tilfælde man paa Tydst siger f. E. der Vater, des Vater og dem Vater o. s. v. Disse Forandringer underkastes nøiere Sagttagelse, navnlig med Hensyn til Forandringen af Vokalen og Endelserne, og Eleven opdager snart, at disse Forandringer bevæge sig indenfor et begrændset Omraade, og at der er mange Navneord, der i saa Henseende samstemme i tilsvarende Forbindelser. Alle Materialier ere nu efterhaanden skaffede tilveie til at Eleven kan ledes til at danne et Skema over de gjorte Sagttagelser, saa at Navneordenes (og Kjendeordets) Bøining ved Hjælp deraf kan indøves.

Paa lignende Maade forberedes, begrændses og indøves de øvrige Dele af Formlæren, der ere bestemte for denne Klasse: Bøiningen af de personlige Stedsord, Grundtallene, Bøining af Udsagnsordene haben, sein, werden, i Person og Tal, men kun i den fremsettende Maades Nutid og Fortid. Senere tages Udsagnsord, der faae samme Forandringer som „loben“ (den stærke Konjugation) under Sagttagelse i samme Begrændsning og kun i Handleform. Eleven holdes til selv at danne de saa fornødne Skemaer og indprænte dem i Hukommelsen. Det vil altid være tilraadeligt at lade Eleven samle det Materiale, han saaledes efterhaanden danner, i en lille Notebog, en lille Formlære, som han saaledes laver sig selv. Det er nødvendigt, at de forskjellige Forholdsformer fra Begyndelsen af læres udenad i en bestemt Orden, her i Skolen: Nævneform, Gjen-

standsform, Gieform og Hensynsform, og at der endnu overalt anvendes de ved den danske Underviisning brugte Benævnelser. Eleven bruger paa dette Trin endnu ingen Grammatik, og alle Regler og Bemærkninger, der sædvanlig findes i Formlærerne, udelades her, da Eleven endnu mangler de dertil svarende sproglige Anstuelser. Bøiningen af Navneord og Udsagnsord skal paa dette Trin ikke afflutes, men først indledes. Det kan overhovedet ikke tidt og stærkt nok fremhæves, hvad her endnu er Hovedsagen, at man skal øve Elevens Iagttagelseevne i sproglig Henseende, bringe ham i Bane med at benytte sin tydste Læsebog i dette Niemed med Opmærksomhed og Estertanke, øve ham i at huske, hvad han har iagttaget paa tidligere Steber, at sammenligne de forskellige Tilfælde og samle dem, der ere fælles.

Læsestoffet for det andet Aar findes i 2det Afsnit af Læsebogen fra Side 37 til 152. Det Forraad af nye Gloser, her kommer til, er forholdsviis langt mindre end i første Afsnit. Af Ordbogens 44 Sider er der saaledes alene brugt 19 Sider til de første 37 Sider i Læsebogen, medens der til de øvrige 116 Sider i Læsebogen kun bruges 25 Sider, deraf til de 22 sidste Sider ikke engang 3 Sider.

Det Hjemmearbejde, der haves i det 2de Aar, er væsentlig af samme Bestaffenhed som i det første Aar og bestaaer i at indøve det Pensum i Læsebogen, der er gennemgaaet, og lære de dertil hørende Gloser, for Navneordenes Bedkommende i Ental og Fleertal og for Udsagnsordenes i Navnemaade, at affrivne et udenad lært Stykke ogsaa uden at det i Klassen er stavet igjennem, at ind-

føre de dannebe Skemaer i Notebogen og lære dem udenad, af og til at oversætte enkelte dikterede danske Sætninger paa Tydsk. Ved alle disse Øvelser maa der med Eftertrøst holdes paa, at Eleven udfører dem med Nøiagtighed og Flid; man maa hellere knappe af i Længden af det, der gives for, end være eftergivende med Hensyn til Bestafsenheden af hvad der leveres.

Skizzer.

1. Et Løfte.

Barnet er jo lige fra Fødselen saa hjælpeløst, trænger til saa Meget, at den stærkeste og reneeste af alle Følelser, Fader- og Moderkjærligheden, er sat til Forsørger, Vogter og Veder for det, og det ikke alene for de første Aar, men for en heel Aarrække. Den Tid, i hvilken der kun er Tale om physiske Pleie, er jo kun kort; Moderkjærligheden trættes ikke, men finder særlig Velbehag ved den Anstrengeelse og de Ofre, der ere forbundne dermed. Naturen har betegnet Veien, der her bør følges, saa tydeligt, at Moderkjærligheden let opdager den; skulde her være Noget at rette, saa vil en erfaren Huuslæge let kunne vise den rette Wei. Noget mere sammensat bliver Opgaven, naar de første aandelige Spirer bryde frem, naar den famlende Haand faaer mere Sikkerhed, naar Diet faaer Fasthed, naar Barnet har lært at skjonne og viser sit første Smil; da kommer der en aandelig Pleie til, Mo-

berer begynder paa den første Underviisning. Naar nu Barnet er „puslet“, lægges det ikke strax i Buggen, det maa først bestaae en lille Prøve og have en lille Lektion. Og med hvilken Glæde og Opfindsomhed drives ikke denne første Underviisning; den er heller ikke eensformig og uden Methode og Fremstridt. Naar Barnet har lært at smile, maa det jo efterhaanden gjennemgaae andre Øvelser, vise hvor stort det er, klappe Kage, give Haanden, og lignende, der jo følge ligesaa sikkert paa hinanden som Bogstaverne i et Alphabet.

Moderen har heller aldrig saa travlt, at der ikke til visse Tider skulde kunne affees nogen Tid dertil, og Sindet er aldrig saa betyngtet, at denne Underviisning ikke skulde kunne gjøre Hjertet glad og fremkalde et Smil. Og at Underviisningen er god, derom vidner den Glæde og Snderlighed, hvormed baade Moder og Barn hengive sig til den; den er heller ikke, som al god Underviisning, uden Belønning. Hvor glad maa ikke Moderen være, naar hun mærker, at hendes Kjerlighed har faaet Indpas i Barnehjertet og der er lagt Spiren til Gjentjærlighed, naar hun har lært at læse Svarene ud af Barnets Die og at forstaae de Vyd, som ellers Ingen kan forstaae.

Og endnu i en Deel Aar er det jo Moderen, til hvis Omsorg Barnet saa godt som udelukkende er overladt. Faderen kjender en stor Deel af Barnets Liv kun igjennem de daglige Referater, han faaer, og de enkelte Prøver, han kan være Vidne til. Det er væsentlig under Moderkjerlighedens Pleie og Omsorg, at Barnet styder ogsaa sin første aandelige Væxt, og at der fremkommer

alle de Spirer, der betragtes med saa megen Glæde, vække saa mange Forhaabninger og give det oplivende Billede af et lykkeligt Barn.

Dg medens Moderen ydede Barnet sin Omsorg, saavel om Dagen som i de stille Nætter, og hendes Tanker, uforstyrrede af Omverdenen, ene hvilede paa det, og den moderlige Kjærlighed iagttog alle de Livstegn, der efterhaanden brøde frem og vidnede om, at ogsaa hendes Barn var født i Guds Billede, da lærte hun vel at forstaae, hvad der bevægede sig i Hannas Sjæl, og hvilket Billede der stod for hendes Die, da hun førte sin Søn op til Silo. Dg Moderkjærligheden førte jo ogsaa sit Barn til Herrens Huus og gav, ligejom Hanna, det Løfte, at alle de Dage, det var til, skulde det være Herrens. Dg da Hanna gav Løftet, var Samuel en lille Dreng; men Drengen Samuel gik og blev stor og behagelig, baade for Herren og for Menneftene.

2. Den Sjette Fødselsdag.

Naar Barnet nærmer sig det 6te Aar, tales der jo oftere om, at det skal i Skole, og det faaer en Fornemmelse af, at det nu nok vil blive Alvor. Moderen har rigtig nok før tidt sagt, at det skulde skee, men det var dog som oftest mere kommet som en Trusel ved Keiligheder, hvor den moderlige Autoritet stod Fare for at bukke under for Barnets Livlighed og Selvraadighed. Barnet havde derfor altid en instinktmæssig Følelse af, at det ikke var saa alvorligt meent som sagt. Erfaringen bekræftede desuden,

at der ikke længere var Tale om den Sag, naar Freden atter var sluttet ved gjensidig Imødefommen.

Nu er derimod Situationen ganske anderledes, Moder og Fader tale begge to om Sagen og paa Tider, hvor der er Fred og den bedste Forstaaelse imellem Moder og Barn, hvor der altsaa for Barnet ikke viser sig nogen tænkelig Grund til saadanne alvorlige Forholdsregler. Endelig nærmer sig da den sjette Fødselsdag. De sæbvanlige Foræringer af Kjæphest, Sabel, Tromme og Flag udeblive; istedetfor faaer Barnet Læsebog, Regnebog, Madkasse, Tavle, Pennal og flere Ting, det slet ikke veed Brug for, ja Bedstemoder kommer endog med en Tornister. Alle disse Ting tale for tydeligt, til at Barnet kan have Tvivl tilbage om, at det nu er Alvor. Og det er Alvor. En af de næste Dage gaaer Moderen virkelig med Barnet hen paa Skolen „for at indmelde det“. Nu er det skeet, og efter endt Ferie overgiver da Moderen sin Førstefødte til Skolen. Det er og maa jo være et alvorligt Dieblif for Hjemmet, naar det saaledes overgiver sin bedste, kjæreste Skat til Andres Varetægt og Omsorg, det er saa naturligt, at Sindet kan blive alvorligt, at Kjærligheden ængstes og at Afskillelsen falder tungt paa Hjertet. Og saa Barnet har jo naaet et betydningsfuldt Stadium, naar det begynder en Gjerning, hvorpaa det skal ofre megen Kraft og Tid i en lang Varrække. Ja, Situationen er saa betydningsfuld og alvorlig, at der kan være gylbig Anledning til at dvæle lidt derved, for noget mere at klare hvad der saa ofte staaer dunkelt og ængstende for den umiddelbare Følelse. Barnets 6te Fødselsdag giver en alvorlig Opfordring til at kaste et prø-

vende Blik paa de Vilkaar, under hvilke det hidtil har levet, og komme paa det Rene med Opdragelsens og Underviisningens fremtidige Opgave og indblydtes Forhold. Barnet kan ikke længere være tjent med at ledes af en dunkel og ubevidst Følelse, udsat for alle de Svingninger, der følge dermed; det kunde let blive til ubodelig Skade for det, naar dets Veie bestemtes og den fornødne Medhjælp valgtes uden klar Bevidsthed om den Opgave, til hvis endelige Løsning det skal modnes igjennem Opdragelsen og Underviisningen, og uden en samvittighedsfuld Prøvelse af de Veie, ad hvilke det sikrest og bedst kan føres til dette Maal. Barnets frembrudende rige Kræfter og Virkelyst trænger nu fremfor Alt til en klar bevidst og fast Mhyndighed, der med Sikkerhed kan lede de unge Kræfter paa den rette Veie, saa at de kunne beholde og fortsætte deres frodige Væxt og dog tillige samles og gjøres virksomme og tjenstpligtige i den ene berettigede Opgaves Tjeneste; det trænger nu overalt til en Mhyndighed, der med Sikkerhed kjender og med øvet og fast Haand varsomt affærer de vilde Skud, der ellers vilde svække den herlige Stammes sunde Væxt.

Barnets sjette Fødselsdag betegner altsaa et bethydningsfuldt Moment i dets Liv med særligt Ansvar for Forældrene, der nu af de mange forskjellige Veie skulle vælge den, ad hvilken Barnet skal føres, og den Hjælp, til hvilken de med Tryghed kunne betroe Barnet. Gid den sjette Fødselsdag for Barnet maa være en vel-signet Dag!

3. Hvad Barnet lærte ved Storkereden.

Indtil omtrent det 6te Aar er Barnets hele Tilværelse optaget af at sove, spise og lege, det har intet Arbejde for og er ikke betyngtet af noget Ansvar. Det har hele sin Tid og Kraft til sin egen Raadighed. Der møder heller ingen alvorlige Vanskeligheder; det skulde da være den eneste, at bevare Rigevægten ved at bære al den Kjærlighed, der vises det. Vel er der i den senere Tid blevet gjort nogle svage Forsøg paa at bringe det til at tage sig noget „Nyttigt“ for, men Naturen har dog som oftest været saa heldig at seire over Optugtelsen. Desuden have jo Forholdene været Barnet en naturlig Allieret; Faderen har hele Dagen været beskæftiget og maaskee først faaet nogen Fritid, naar det allerede sov, og om ogsaa Moderen af og til kunde afsee en Time til at øve det i noget Nyttigt, saa faldt disse Timer som oftest paa en Tid, hvor Legen gif allerbedst og hvor hun ikke nænne at forstyrre det. Maaskee hun selv heller ikke føler sig meget tiltalt af det Nyttige, hun skulde lære det. Alt har dog tilsidst opløst sig i Leg og Barnet har bevaret sit Paradiis.

Barnet befinder sig saare vel ved denne Tilstand og attraaer slet ingen Forandring uden maaskee en lille Gebeetsforøgelse, for at see hvad Naboen's Huus, Have eller Mark maatte indeholde og kunne hde til Leg. Og dog skal denne Tilstand nu afbrydes for hele fire Timer om Dagen, det skal forlade sit Paradiis og det uden at have syndet. Er det da ikke naturligt, at det spørger, hvorfor det da endelig skal ofre fire af sine bedste Timer, og det

netop paa en Tid, hvor Haven er smukkest og det kan aflægge Prøve paa, at det har tilstrækkelige Kræfter til at komme over Naboens Plankeværk eller klatre op i Træerne og selv plukke Kirsebær. Det kunde have været sin Sag, dengang det endnu var nødt til at lege i Stuen, hvor det ofte kom til at tage sig Noget for, Moderen ikke syntes om, men nu, da det næsten hele Dagen er ude og saa godt som slet ikke volder Moderen noget Besvær, nu at skulle i Skole, det kan det naturligtviis ikke begribe. Moderen undgaaer maaskee at indlade sig videre med Barnet om den Sag og at besvare de Spørgsmaal, det kommer med; hun har altfor ofte erfaret, hvortil det førte, naar hun indlod sig paa at give Svar paa de Spørgsmaal, hun bestormedes med; Svaret fremkaldte for det Meste nye og vanskeligere Spørgsmaal og det endte som oftest med, at hun blev Svar skyldig. Den forstandige Faders Svar: „Du skal lære noget Nyttigt,“ afværger vel videre Spørgsmaal til ham, men har jo, ved Siden af at det indeholder en Misviisning og ikke giver den hele Sandhed, den store Mangel, at Barnet ikke forstaaer det, ja ikke engang faaer en Anelse om, hvad der menes dermed. Hvor meget har Barnet ikke lært alene i den sidste Uge, og det er langt fra ikke Altsammen unyttigt; det anmeldte endnu igaar for Moderen, at det i den nye Fælde vilde fange saa mange Spurve, at Faderen kunde faae en heel Aftensmad deraf, og paa Fisk skulde der for Fremtiden heller ikke være Mangel, for Naboens Søn havde allerede givet en meget god Anviisning til at fange dem, der manglede kun en Mebestang. Og alt dette skulde ikke være nyttigt? Moderen svarede jo rigtignok, at det var neppe

det, Faderen havde meent. Det er nu vel heller ikke saa forunderligt, at Barnet ikke kan finde sig tilrette i det Nyttige; hvor ofte have vi Borne ikke ondt ved at skjelne imellem det Nyttige og det Drøseløse.

Moderen, der seer, at Barnet stadigt ruger over den Tanke, hvorfor det skal i Skole, prøver da tilsidst paa efter Tøne at hjælpe det. Hun bruger et Middel, hvorved hun ofte har standset Spørgelysten og beroliget Barnet; hun fortæller det Noget. Denne Gang fører hun Barnet hen til Storkereden, som det ofte i hele Timer har seet paa og tidt er falden i Tanter over, dog hyppigst i dette Aar, og begynder at fortælle det noget om Storkene. Vel er det Altsammen noget, som det veed til Punkt og Prikke, men det bliver dog saa oplivende og saa nyt, naar hun fortæller det. Hvad Barnet saa ofte har seet med sine egne Øine faaer ligesom en Bekræftelse, og det hengiver sig med langt større Tryghed og Ro til sine Sagtagelser. Hvad var det da, Moderen fortalte?

Moderen fortalte, hvorledes Storken om Foraaret kommer til os fra fjerne Lande, udbedrer sin Rede og gjør den hyggelig for de forventede Unger, hvorledes den vogter Reden, udruger og mader Ungerne, og hvorledes disse endelig, ligesom de Gamle, faae langt Næb, lange Been og store Vinger.

Gamle og Unge kunde vistnok forstaae hinanden og talte vel sammen, naar de ivrigt knebrede med deres Næb. En Aften var der en ivrig Knebren paa Taget. Talen havde vistnok været om, at det vilde være en Skam ikke at bruge de lange Been, de lange Næb og de store Vinger til andet end til at ligge og dovne i Reden

og lade sig made af de Gamle, thi næste Dag, medens de Gamle vare ude efter Føde, begyndte Ungerne at røre Vingerne og reise sig i Kæden, og nogle Dage efter vovede de sig ud paa Tagrygningen; det var vistnok Altsammen noget, der var paalagt dem, og det lod til, at de udførte alle disse Øvelser med megen Lyst og Glæde. Og hver Dag lykkedes disse Forsøg bedre og bedre, og Ungerne fik snart saadan Tillid til deres Been og Vinger, at de endelig meget indstændigt bade om Tilladelse til at gjøre en Tour ud i den grønne Eng, der ligesom vinkede ad dem. Tilladelsen blev givet, og næste Morgen fløi Ungerne ud til den nærmeste Eng. Forsøget lykkedes overmaade godt. Det var en ordentlig Fest for dem, saaledes med de Gamle at kunne spanke om i det vaade Græs. Snart lærte de ogsaa at faae Die paa de unge Frøer, der fandtes i stor Mængde. Og hvor glade knebrede de ikke, hver Gang de fangede en med deres lange Næb, og det lykkedes saa ofte for dem, at de bleve ganske mætte. De længtes slet ikke efter Kæden og efter Taget, hele Dagen bleve de paa Engen, der søgte de deres Føde, der toge de sig en lille Luur en Gang imellem, naar de bleve trætte, og først om Aftenen vendte de atter hjem. Og saaledes gik nu hver Dag. Nu bleve Ungerne heller ikke længer made, de sov heller ikke længere i Kæden, men paa Taget eller paa Kanden af Kæden og, ligesom de Gamle, staaende paa et Been og med Næbet og Hovedet imellem Vingerne.

Længere og længere bort gik Udflugterne, og hver Dag vovede Tilliden til deres Kræfter hos dem; de gjorde nu mange Toure paa deres egen Haand, og de Gamle

lode dem nu ganske trøstigt støtte sig selv. Saaledes gik det hele Sommeren, og Ungerne ønskede Intet hellere end at det altid maatte blive saaledes ved. De vare nu næsten ligesaa store som de Gamle. Men i Begyndelsen af Efteraaret var der atter en Aftenstund en meget ivrig Rnebren paa Taget. Talen førtes især af Hanstorken, meget mere alvorligt og høitideligt end ellers, og var hele Tiden ene rettet til Ungerne. Han fortalte dem, at den Tid nu nærmede sig, hvor de vare nødsagebe til at forlade deres hyggelige Tag og deilige, gjæstfrie Enge, at de snart skulde drage til fjerne, fjerne Lande, og at det vilde være den visse Død at blive over Tiden. Han beskrev dem de store Farer, de vilde være udsatte for paa denne lange Reise, hvorledes de ofte vilde blive truede af Storme og Uveir, hvorledes de maatte over store Vand, hvor intet Hvilested var at finde, hvor hverken han eller Moderen kunde hjælpe dem, hvor det derimod vilde være den visse Død, naar Kræfterne svigtede. Og I vil, blev han ved, aldrig faae Kræfter til denne Reise, dersom I ikke bruge Vingernes til andet end at flyve ud for at søge Føde. Det kan ikke længere slaae til hele Dage at spanke om paa Engen, i Mosen og mere Der det bedste I kan. Vil I lykkelig overstaae Reisen, saa maa vi tænke paa mere end Føde og Morstab, vi maa høit op i Luften for at stærpe Diet og styrke Vingernes ganske anderledes end hidtil. „At, hvorfor kan det ikke blive saaledes ved som hidtil?“ sukkede Ungerne, de kunde hverken øine nogen Fare ved at blive eller indsee Nødvendigheden af at foretage en saa farefuld og besværlig Reise. Men Hunstorken hnkedes over deres Sorg, og hun fortalte dem om Aftenen,

at der om nogle Uger ikke længer vilde findes Føde, at Solen vilde tabe sin Kraft, Engen sit Græs og Mosen blive saa haard som Steen, at der ikke længere vilde være noget Kreatur paa Marken og ingen Sang at høre i Skoven, der vilde komme til at staae med de nøgne Grene, og at den eneste Maade, de kunde undgaae den visse Død paa, var ved at samle Kræfter til Reisen; hun fortalte dem, hvormange der havde tilsat Livet paa Reisen, fordi de ikke havde øvet Kraften med den fornødne Udholdenhed. Ja, saa var der jo intet Andet for at gjøre. Og næste Dag gik det da høit op i Luften, og fra nu af maatte Ungerne hver Dag i flere Timer paa lange og høie Toure og øve sig i at flyve med Vinden og mod Vinden, balle og stige til Veirs. Snart samlede flere Størke til disse Øvelser, det var næsten ligesom de vare i Skole, de fløi frem og tilbage ligesom paa Kommando. Det var strenge Tider for Ungerne, men Moderen mindede stadigt om, at det jo var Livet om at gjøre, Alt vilde nok gaae godt, naar de bare vilde blive ved at øve sig. Men hvad der især gav dem Tilfredshed og et glad Sind igjen, var den Fornemmelse, at disse strenge Øvelser, om de endogsaa ikke gave Brød, dog paa en vidunderlig Maade styrkede Diet og Kraften og fremkaldte en lignende Glæde, som den de følte, da de første Gang naaede Engen, men langt kraftigere; det var som om de med nye og stærkere Kræfter ogsaa havde faaet en ny og stærkere Glæde. De havde aldrig troet, at Diet kunde blive istant til at see saa langt, og at deres Vinger kunde faae en saadan Styrke, at de med den største Sikkerhed og

Lethed og uden at tage Næring til sig i mange Timer i Træk kunde flyve omkring høit oppe i Luften.

Og da nu Løvet begyndte at blive guult og Krybet søgte et sikkert Skjul og Nætterne bleve længere og koldere, da følte Ungerne ligesom en Længsel efter det nye Hjem og nærrede slet ikke længere Frygt for den farefulde Reise; de følte, at de nok kunde taale en alvorlig Dyst, naar det skulde være. Faderen og Moderen meente ogsaa, at nu vilde Kræfterne nok slaae til. Endelig kom da Tiden til Afreisen; forinden samlede en heel Skare Storker ligesom til en Generalprøve, og næste Morgen toge Unge og Gamle Afsted med Tak for de gode Dage, de havde nydt, og efter kort Tids Forløb vare de aldeles ude af Sigte. Lykkelig Reise for Gamle og Unge!

Efterat Moderen havde endt sin Fortælling om Storkene, forekom det Barnet, som om Storkereden hørte med til Huset og Storken med til Familien; det fik en Fornemmelse, som om det skulde flyve med, det saae længe op i Luften efter Storkene, og spurgte ikke tiere, hvorfor det skulde i Skole.

4. Vanskeligheder.

Barnet har saa let ved at erhverve sig Venner, takket være den vidunderlige Indvirkning et kjærligt Forshu har begavet det med. Det er jo saa oplivende at see paa det friske og livsglade Barneansigt, der endnu ikke bærer Spor af Livets Kamp, Synd og Sorg, men har Ustyldighedens klare Præg, forjætter saa meget og synes at bære en Himmel i sig. Man kunde fristes til at spørge, hvad et

saadant Barn, der synes langt mere tilfreds end vi Børne, vel skulde trænge til, hvad vi vel skulde kunne yde det, der synes at have langt Mere end vi. Og dog trænger dette Barn fremdeles til saa Meget. Medens der hidtil væsentlig kun var Tale om at afhjælpe physiske Fornødenheder, møder nu Barnet med sin store aandelige Trang og Hjælpeløshed. Hvad er det da egentlig, dette Barn trænger til, hvorfor det da egentlig sættes i Skole? Der er vel Ingen, der kunde være nærmere til at besvare dette Spørgsmaal end Moderen, der hele Tiden igjennem med den største Opmærksomhed har iagttaget Barnets skiftende Livstegn, med den største Kjærlighed har pleiet og opelsket de spæde Kræfter og derved havt rig Veilighed til at lære dets Trang at kjende. Det falder derfor saa naturligt at man henvender sig til Moderen, naar man vil vide, hvad dette Barn nærmest trænger til og hvad det egentlig er, der ventes og forlanges af Skolen. Spørgsmaalet kan ikke afvises eller besvares ved at henvise til den almindelige Sædvane, ifølge hvilken man sætter Børn i Skole, naar de ere omtrent 6 Aar gamle, og ved at sige, at de ligesom andre Børn skulle lære Noget. Der gives fordærvelige Sædvaner, og af Kundskabens Træ kan der jo plukkes baade gode og onde Frugter. Slige Svar ville ikke betrygge Barnet. Skolen kan ligesaa lidet som Hjemmet nøies med den dunkle Anelse, der maaskee kan fremkaldes hos Barnet og tilfredsstille det; en Samvirken imellem Skolen og Hjemmet kræver en klarere Bevidsthed. Ti til tolv Aar ere en lang Tid; Barnet gennemgaaer i den Tid flere væsentlig forskjellige og hinanden betingende Udviklingsstrin, og det er jo nødvendigt, at der findes For-

staaelse og Overensstemmelse imellem Hjemmet og Stolen paa alle enkelte Trin.

Gaaſte anderledes vilde Sagen stille sig, naar Barnets Trang slet ikke var udsat for at mistydes, naar der kun var eet Maal, Diet kunde fæstes paa, og een bestemt begrændset Wei, man trøstigt kunde følge. Men saaledes er det jo langtfra ikke. Erfaringen lærer jo desværre altfor ofte, at der kan tages feil i alle disse Henseender. Mon ikke Menneskets egne Lidelser og Samfundets Brøst og Mangler for en stor Deel have deres Rod i disse Feiltagelser?

Men uagtet Spørgsmaalet har saa stor Vigtighed, vil det i de fleste Tilfælde dog neppe lykkes at fremkalde et andet Svar; en Overveielse af hvad Barnet fremfor Alt trænger til og ene kan være tjent med, er nemlig ingenlunde let, der gives derimod mange Forhold og Omstændigheder, der saare let kunne lede Overveielſen i et urigtigt Spor. Om vi end gaae til denne Overveielse med det Forsæt kun at ville see, hvad Barnet trænger til, og at ville respektere dets Diet, anfægtes vi dog ofte af saa mange uberettigede Hensyn og medbringe ofte et saa tilfløret Blik, at vi langtfra ikke altid komme til et ubiødet Resultat. Hvad Moderen havde saa let ved at forstaae, da hun endnu som oftest var ene med sit Barn, som om hele Omverdenen ikke var til og hendes Die kun affpeilede Barnets Billede, det er nu blevet saa vanskeligt at opdage. Barnenaturen synes at være bleven en lukket Bog. Er der da virkelig foregaaet saadanne Forandringer med Barnet, at de kunne gjøre dets sande Trang ukjendelig eller dog vanskeligt at opdage? Nei! vi maae ene hos

os selv søge Grunden til, at en uhildet Overveielse bliver saa vanskelig og usikker. Det er ikke BARNET, der seer med et uklart og uforstaaeligt Blik paa os, men det er os, der ofte see med et hildet Blik paa BARNET.

En samvittighedsfuld Overveielse af hvad der baader BARNET bedst bør altsaa begynde med en alvorlig Selvprøvelse, med en Udstillelse af Alt det, der for os tilfører dets sande Trang og bortleder vort Blik fra det ene rette Maal og den Vej, der fører dertil, saa at vi ere sikre paa kun at have BARNET og dets sande Vel for Blik. Og at denne Selvprøvelse ingenlunde er overflødig, derom ville vi jo allerede paa den meest ydmygende Maade overbevises paa det første Stadium, hvor vi opdage Vanens, Fordommens og Forfængelighedens store Magt over os og vor Dom i Forhold til BARNET; allerede her ville vi sande, at vi have saare ondt ved at betragte det med et uhildet Blik.

Den moderne Kultur og det moderne Kulturliv er jo bleven en Magt, der kræver Skat af Alle, og hvor Mange er der vel, der kunne unddrage sig for at ofre til denne Magt, endog over Formue og Veilighed. Om vi ogsaa have en umiddelbar Følelse af, at det moderne Kulturliv fremherskende efterstræber og elsker Skinnet, det Glimrende og udbortes Imponerende, men derimod overseer eller vel endog ringeagter den sande Naturlighed, det evig Sande, først Fornødne og Ufor-gængelige, og derved faae en Tvivl om denne Magts Berettigelse, om vi endogsaa tidt have en levende Følelse af, at en anden Anvendelse af Skatten vilde give en høiere, varigere og inderligere Tilfredsstillelse og befrie os for

den Følelse af Huulhed og Intethed, vi ofte betages af, naar vi have ydet Skat, saa er dog Vanens Magt over den menneffelige Skrøbelighed saa stor, at Barnet vel kan være udsat for den alvorlige Fare, at denne Magt ogsaa kan udstrække sit Herredømme over det og fra første Færd af paatrykke det sit Stempel og give det sit Feltraab: Fremfor alt synes.

Faren for at vort Die omtaages forøges ofte i høi Grad derved, at Fristelsen langtfra ikke altid kommer i en let fjendelig Skikkelse og med det før angivne Præg paa Vandens, men at den kommer tilhyllet og med blendende Skin af at det er kun Barnets Vel, den vil fremme. Den vælger sig ikke sjelden Ordførere, der ubevidste ere faldne i dens Snarer og tillige ved Slægtskabets og Venkabets Baand nøie ere knyttede til Barnet.

Hvad skulde der være til Hinder for at følge f. Ex. de Raad, Onkel Peter giver med Hensyn til Drengen. Han har jo selv bragt det til Noget i Livet ved megen Flid og Stræbsomhed, indtager en høi og uafhængig Stilling, bliver overalt agtet og raadspurgt og hædret med Tillidsposter i det offentlige Liv; der kan jo ikke være Tvivl om, at han mener det ærligt med Barnet og at han raader efter sin bedste Overbeviisning og uden alle Bihensyn.

Eller er der Grund til at kaste Brag paa Tante Lises Raad med Hensyn til Pigen. Hun har jo viist sin Kjærlighed til Barnet ved saa mange Leiligheder, den Lille er jo opkaldt efter hende, og hvor tidt forøger hun ikke dets Fornøielser og Udspreddelser, hvor tidt giver hun det ikke en Haandskrækning, naar der møder en Vanstuelighed, hvor ufortrøden hjælper hun ikke med Lektierne. Hun

har ydermere givet Vidnesbyrd om sin Interesse for Familien og sin Kjærlighed til Barnet ved Løfte om at ville tage sig af og forsørge sin Gubbatter, naar hendes Skole-dannelse er fuldbendt. Hun er derhos en meget dannet, almindelig agtet og søgt Dame, der bevæger sig med Sikkerhed og Taft saavel i de høieste som laveste Kredse. Hun fjender Livet til Bunds og veed, hvilke Fordringer det stiller til den unge Pige, og i hvilken Retning hun især maa uddannes. Den lille Gubbatter hænger jo desuden med sit hele Hjerte ved sin elskværdige Gudmoder.

En saadan Vens eller Venindes Raad maa dog vel have fuld Udkomst til at følges. Kommer nu dertil, at vi selv føle os raadvilde med Hensyn til Barnet og have Bevidstheden om langtfra ikke at besidde et saadant Overblik over Livet og de forskjellige Livsforhold, eller frygte for ikke at kunne gjøre saa meget for Barnet, som disse Venner, saa synes det jo ydermere rimeligt og forsvarligt at følge deres Raad. Ja sandelig have saadanne Venners og Veninders Stemme Vægt og gylbig Udkomst til at høres, det vilde jo være formasteligt at berøve Barnet Venskab og Kjærlighed, hvortil det saa høiligt trænger. Og dog kan det være til ubodelig Skade for dets sande Vel, at Raadene følges; Intet kan fritage dets naturligste og nærmest ansvarlige Værger for at underkaste selv et Raad fra denne Side en uhibet og samvittighedsfuld Prøve under Ansvarrets hele Vægt.

Jo større Fristelsen er, jo mere Opfordring er der til at anstille en varsom, samvittighedsfuld Prøve. Alt det Anførte indeholder nemlig ingen Betryggelse for Barnet;

thi det er nu engang en ogsaa af Erfaringen stadfæstet Kjendsgjærning, at man kan være høit stillet, være brav og rettænkende, have Kjærlighed til Børn, være udmærket vel orienteret i Livets forskjellige Forhold, være almindelig afholdt og agtet, og dog kan være blind for og tage feil af hvad Barnet fremfor Alt trænger til. Man kan jo være retstaffen, forstandig, elskværdig og agtet, opnaae høie Stillinger og hædrende Tillidsposter, man kan have megen Kjærlighed til Børn og finde en Glæde i at gjøre dem glade og hjælpe dem frem, uden dog at have øst af den Kilde, der ene kan give den sande Kraft, Viisdom og Kjærlighed.

Hvad vilde der blive af det givne, hellige Løfte, naar den raadende Ven eller Veninde ikke kjendte Silo og Beien, der fører derhen, medens Raadet dog blev fulgt?

Jo større Vanstueligheder vi opdage hos os selv og i vort Forhold til Omverdenen med Hensyn til at have et uhildet Blik paa Barnet, jo større er Forpligtelsen til at frigjøre Sindet, Vanen og Tanken fra forsthyrende Paa-virkninger i denne Retning og til alvorlig Seloprøvelse.

Prøver Alt og vælger det Bedste!

Held det Barn, i hvis Hjem Kraften dertil findes!

5. Exemplets Magt.

Hvor tidt nedlægge vi ikke hos Børnene ved vort eget Exempel Spiren til de Feil, som vi sjelden have saa ondt ved at udrydde og Barnet saa tidt maa lide for! Det stadfæstes ideligt, at Exemplets Magt er ulige stærkere end Ordets. Jo mere vi vogte paa os selv, des lettere have vi ved at

vogte paa Børnene. Børnene foreholde os ligesom et Speil, i hvilket vi kunne see vore Feil, vore Uvaner og vor Skrøbelighed; der er saa meget hos os selv, som vi ellers vanskeligt vilde have opdaget.

Det er jo saa og maa sandes saavel af Skolen som af Hjemmet, at en samvittighedsfuld Sagttager af Børnenes Væren ofte faaer en alvorlig Paamindelse om stadigt at have Blikket henvendt paa sig selv og at arbejde paa at aue sig selv.

Takket være Kjærligheden til Barnet! vi see jo aldrig vore Feil klarere og bedre i deres sande Skikkelse, end naar vi see dem affpeilede i vore Børn.

Hvad Vennen ikke nænne at sige os og hvad vor Egenkjærlighed i Andres Mund saa let opfattede som Bagtalelse og Fjendskab, — det staaer saa ofte for os hos vore Børn ydmygende, advarende og straffende. Det er en stor Velsignelse at have Børn, størst bliver den, naar vi elske dem mere end vore Feil. Kan der tænkes et større Beviis paa vor Kjærlighed til dem, end at vi for deres Skyld ofre Feil, hvad vi ikke formaede at gjøre for vor egen Skyld. Lykkelig det Barn, der bliver elsket saa høit.

6. Børnebilletten.

(Efter Auerbach.)

Vil du gjøre noget Urigtigt, saa see paa dit Barn, siger en gammel romersk Forfatter. Han tænkte kun lidt paa, at dette ogsaa kan anvendes om en Indretning, hvorom Romerne ikke havde nogen Anelse.

Jeg var nylig paa en Reise og stod just paa Bane-

gaarden ved Billetkontoret, da en Mand kom gaaende med en rask Dreng ved Haanden. Barnet saae saa lykkeligt ud, havde en Botaniseerkasse paa Ryggen og paa Hovedet en Straahat, som han høfligt tog af for Billetkasseren.

„En Billet til mig og min Søn“, sagde Manden.

„Har den Vilde fyldt 12 Aar?“ spurgte Billetkasseren.

„Nei, endnu ikke,“ svarede Manden, og fik en Billet til sig og en Børnebillet til sin Søn.

„Fa'er, jeg fylder jo 13 Aar i næste Maaned,“ hviskede Drengen sagte men ivrigt, idet han saae op paa Manden med et Blik, hvori der laae: Fader siger Usandhed og det for nogle saa Skillinges Skyld! Men dette Blik varede neppe et Sekund, thi Drengens Miner fortrak sig pludseligt, han syntes at sige Noget sagte, jeg hørte ikke hvad det var.

Faderen tilkastede ham taus et truende Blik og trak ham med sig ud af Forsalen.

Da de skulde oppebie det næste Togs Komme, gif Faderen ind i Ventesalen, men jeg hørte Drengen sige: „Fader, lad mig blive her.“ Og nu og da saae jeg ham skotte hen til mig.

Jeg maa tilstaae, at dette først senere er gaaet op for mig, thi da det nu paa første Gang, og Faderen vilde stige ind i samme Coupé som jeg, saae jeg Drengen trække i ham og raabe: „Nei, nei, ikke her, der er den Mand, der hørte det.“

Drengen skammede sig øiensynligt for mig, han undgik mit Blik, jeg var jo Medvider i Faderens Usandhed. Vi kjørte kun nogle saa Miil sammen. I en smuk lille By steg Fader og Søn af. Her tog en Dame med en lille Pige imod dem; hun gav først Manden Haanden,

derpaa omfavne hende: „Har Du moret Dig godt paa Reisen, Robert?“

Drengen nikkede taus og tog Noget, der var indsvøbt i et Stykke Papp, ud af sin Botaniseerkasse. Jeg kunde saa levende sætte mig ind i Drengens Følelser, hvis hele Glæde jo maatte være forspildt ved den Usandhed, han havde været Vidne til. Han forstod maaskee mit Blik, thi da han nu fik Die paa mig, løb han hurtigt bort med den lille Pige. --

Vil du gjøre noget Urigtigt, saa see paa dit Barn, siger en romersk Forfatter, og det Børste, du kan gjøre imod det, er at berøve det Troen paa din Nedelighed. Lad dine Børn blive hjemme, søg ikke at fornøje og more dem. At være ung er Fornøielse og Moerstab nok, den findes paa hver Eng, i hver Have, og behøver ikke at hentes paa Reiser. Men tager du dit Barn med, da agt den offentlige Lov for din egen og dit Barns Skyld.

7. Den største Smerte.

Du slipper langt lettere fra det end jeg, du har kun eet Barn, medens jeg har alle mine Feil beskrevne i syv Udgaver, i større og større Format, sagde Fru A. til sin Barndomsveninde, der traf hende ganske mismodig over, at hun ikke med den rette Kraft og Virkning kunde tage sig af sine mange Børn. Hun nedthungedes af Bevidstheden om, at hun selv havde opelsket saa meget af det, der nu skulde udryddes, og at hun selv idelig havde feilet i det, der nu skulde straffes. Endnu igaar havde hun været alvorlig vred paa sin syvaars Søn, der var bleven uenig

med sin et Aar ældre Søster og havde tiltalt hende med ukjærlige Ord, medens hun maatte sige sig selv, at Huusvæsenets Fataliteter ofte bragte hende selv saaledes fra Sands og Samling, at hun da brugte Ord til sit Dyende, der ingenlunde vidne om Overbærenhed og Kjærlighed. Og det var jo ikke mere end en Time siden, at hun bad sin ældste Datter om at afvise et Besøg ved at nægte hende hjemme, og dog tiltalte og straffede hun Børnene for den mindste Usandhed.

Al, hvor mange lignende Tilfælde gaves der ikke, hvor hun ved Exemplet nedlagde Spiren til det Onde, der siden voldte hende saa megen Sorg. Veninden gjorde vel et Forsøg paa at faae disse mørke Tanker bort, og at fremstille det Hele som Smaating, det ikke var værd at spilde sit gode Humør paa. Hendes Vørn vare jo dog ikke værre end de fleste, og havde overalt Ord for at være særdeles artige og velopdragne Børn, de bleve holdte saa ordentlige og propre, og vare saa sunde, at det var en Fornøjelse at see paa dem, og i Skolen vare de altid iblandt de fremmestligste. Men Saaret var for dybt og kunde ikke læges saa let.

Saa sandelig, det maa nok være den største Smerte, og det ikke alene for det kjærlige Moderjind, at skulle give Børnene Kraft til det Gode, medens vi selv føle os saa svage, at skulle oplukke Børnenes Hjerter, hvor vort eget er tillukket. Hvor skal det haardt betrængte Hjerter da finde Trøst og Hjælp? Hvilken stor Betsignelse, at der er En, som var uden Skyld.

Indholdsfortegnelse.

	Side
Nogle Bemærkninger om den første Underviisning i Lydst	3.
Skizzer:	
1. Et Løfte	15.
2. Den sjette Fødselsdag	17.
3. Hvad Barnet lærte ved Storkereden	20.
4. Banfeligheder	26.
5. Exemplets Magt	32.
6. Børnebilletten	33.
7. Den første Smerte	35.